

4. The law of Ukraine «About government service» on 17.11.2011 № 4050-VI (law repealed) (in Ukr.).
5. The law of Ukraine «About government service» on 10.12.2015 № 889-VIII (in Ukr.).
6. The law of Ukraine «About elections of the people's deputies of Ukraine» on 17.11.2011 № 4061-VI (in Ukr.).
7. Reference book of typical professionally qualification descriptions of positions of government employees on 13.09.2011 № 13 (law repealed) (in Ukr.).
8. Sergeev R. (2012). Administrative and legal features of the status of the assistant-consultant to the people's deputy of Ukraine. *Legal Announcer*. 1, 77-82 (in Ukr.).
9. An order of Chairperson of the Verkhovna Rada of Ukraine «About claim of Statute about Verkhovna Rada of Ukraine Secretariat» on 25.08.2011 № 769 (in Ukr.).
10. Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine «About the structure of the Verkhovna Rada of Ukraine Secretariat» on 20.04.2000 № 1678-III (in Ukr.).

УДК: 351.04

С. А. Глущенко*,
заступник начальника головного управління
Пенсійного фонду України в м. Києві

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАДАННЯ ПІЛЬГ, КОМПЕНСАЦІЙ І ПЕНСІЙ ОСОБАМ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ

У статті аналізуються деякі проблеми адміністративно-правового регулювання надання пільг, компенсацій і пенсій особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Ключові слова: організаційно-правові аспекти, пенсійне забезпечення, соціальний захист, Чорнобильська катастрофа, врегулювання пенсійного забезпечення.

* Glushchenko S.A., Deputy Head of the Main Department Pension Fund of Ukraine in Kyiv.

ADMINISTRATIVE-LEGAL REGULATION OF GRANT OF PRIVILEGES, INDEMNIFICATIONS AND PENSIONS FOR PERSONS WHO SUFFERED AS A RESULT OF THE CHORNOBYL CATASTROPHY

В статье анализируются некоторые проблемы административно-правового регулирования предоставления льгот, компенсаций и пенсий лицам, пострадавшим вследствие Чернобыльской катастрофы.

Ключевые слова: организационно-правовые аспекты, пенсионное обеспечение, социальная защита, Чернобыльская катастрофа, урегулирование пенсионного обеспечения.

The article analyzes some problems of the administrative-legal regulation of provision of benefits, compensations and pensions to the victims of the Chernobyl catastrophe.

Key words: organizational-legal aspects, pension provision, social protection, Chernobyl catastrophe, regulation of pension provision.

Постановка проблеми. Незадовільний рівень пенсійного забезпечення, складна демографічна ситуація в Україні гостро ставлять проблему реформування пенсійної системи та створення дієвого адміністративно-правового механізму її регулювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем розвитку та реформування системи пенсійного забезпечення, вдосконалення методів адміністративно-правового регулювання у цій сфері присвятили свої праці, зокрема, вітчизняні науковці: Б. О. Зайчук, Е. М. Лібанова, Н. О. Лаврухіна, В. Ф. Опришко, О. М. Охотнікова, М. М. Папієв. Разом з тим, ці питання потребують подальшого дослідження, оскільки в Україні проводяться масштабні процеси пов'язані з реформуванням та модернізацією різних сфер, зокрема й сфери соціального захисту.

Постановка завдання. Метою цієї статті є дослідження деяких питань адміністративно-правового регулювання надання пільг, компенсацій і пенсій особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, і напрацювати на цій основі пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення реформування пенсійної системи та створення дієвого адміністративно-правового механізму її регулювання.

Основні результати дослідження. Проблему адміністративно-правового регулювання у сфері пенсійного забезпечення, яка стосується найуразливіших верств населення, особливо осіб, що постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи необхідно вирішувати сьогодні. Зокрема Основним Законом України (ст. 46) передбачено, що «пенсії, інші види соціальних виплат та допомоги, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму вста-

новленого законом» [1]. Крім того, в Україні стрімко продовжується процес старіння населення. Сьогодні в Україні мешкає 12 млн. пенсіонерів. А серед 26 млн. населення віком від 16 до 60 років страхові внески на постійній основі самі сплачують 10,5 млн., за 1,5 млн. сплачує держава. Залишається дуже великий відсоток зайнятого населення, а це 25 % або 16,3 млн. осіб, які не сплачують єдиний соціальний внесок (ЄСВ). Сьогодні демографічна ситуація для солідарної пенсійної системи є несприятливою, оскільки на 1 пенсіонера приблизно припадає лише 1 працівник, за якого сплачують внески до Пенсійного фонду України. За даними Міністерства соціальної політики України до 2060 року частка людей віком понад 60 років зросте до 34 %, а на сьогодні цей показник становить 22 %, а їх співвідношення з чисельністю населення віком 18–59 років зросте майже вдвічі (до 70 %). Співвідношення пенсіонерів до платників внесків зросте з 95 % у 2016 році до 104 % у 2045 році та 118,8 % – у 2060 році. Зазначені фактори є одними із найосновніших, які стали підґрунтям для чергового етапу пенсійної реформи. Законопроект, який запропонований Урядом дозволить у майбутньому підтримувати коефіцієнт заміщення розміру пенсії до розміру заробітної плати на рівні приблизно 25 %. Завдяки цьому пенсійні видатки будуть становити 9–11 % проти 10,8 % ВВП на сьогодні [2].

Один зі шляхів вирішення проблеми фінансового забезпечення пенсійної системи – перехід до трирівневої системи: перший рівень – солідарна система загальнообов’язкового державного пенсійного страхування, другий рівень – накопичувальна система загальнообов’язкового державного пенсійного страхування, третій рівень – система недержавного пенсійного забезпечення. Звичайно такий підхід, сприятиме вирішенню проблеми пенсійного забезпечення соціально-вразливих верств населення, шляхом накопичення достатньої кількості коштів. Але це справа не одного дня, а швидше майбутнього [3].

Виходячи з реалій сьогодення, викликаних глибинними процесами кризи в економічній сфері життя суспільства, постає завдання пошуку альтернативних джерел компенсації пенсійного забезпечення, особливо такої верстви населення, що постраждало від Чорнобильської катастрофи. У зв’язку з цим стаття 60 Закону України від 28.02.1991 р. «Про статус і соціальний захист громадян, що постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» (надалі – Закон) передбачає, що крім пенсійного забезпечення осо-

бам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, можуть надаватися й інші пільги та компенсації, передбачені законодавством України [4].

Як показує досвід, один із найперспективніших напрямків у вирішенні проблем соціального захисту пенсіонерів з низькою пенсією є збалансоване узгодження грошових і негрошових видів допомоги. Особливо, це актуально сьогодні, враховуючи обмежені можливості фінансової системи України, особливо затяжної кризової ситуації.

Соціальні працівники, співробітники Пенсійного фонду України, які представляють державні структури, мають усвідомлювати, що «пенсія» – це не тільки і не тільки вид грошового забезпечення в старості (формальне визначення поняття), скільки процес і соціальна роль яка вимагає пристосування, адаптації до «нових» умов життя [5, с. 17], використання всіх можливих засобів, забезпечення і збереження соціально вразливих верств населення. Це особливо стосується осіб, що постраждали від Чорнобильської катастрофи, так як охоплює величезний людський масив різних вікових категорій, учасників ліквідаторів наслідків аварії на ЧАЕС, осіб-переселенців із забрудненої зони і так далі, серед яких значна частина є військовослужбовцями та особами начальницького та рядового складу. Через те, в Законі окремо виділено розділ IV, в якому мова йде про загальні компенсації і пільги чорнобильцям. Компенсації та пільги стосуються всіх громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, залежно від встановлених категорій. Так, крім пенсій, які щомісячно отримують пенсіонери, також передбачені різного роду пільги та компенсації, різновид яких залежить від відповідної категорії до якої належить постраждала особа. Наприклад для громадян, як віднесені до першої категорії, передбачені такі гарантовані державою компенсації та пільги: безплатне придбання ліків за рецептами лікарів, безплатне позачергова зубопротезування, позачергове безплатне надання санаторно-курортних путівок, лікування в спеціалізованих стаціонарах, 50-процентна знижка плати за користування житлом, комунальними послугами тощо. Особам, які проживають у будинках, що не мають централізованого опалення, відшкодування 50 % вартості палива і т.д. (ст. 20).

Крім названих окремих пільг передбачені такі послуги, як безплатне користування всіма видами міського та приміського транспорту, обов'язкове відведення місцевими радами земельних

ділянок для індивідуального будівництва, вступ поза конкурсом до державних вищих закладів освіти тощо. Деякі пільги поширюються і на неповнолітніх дітей померлих громадян, смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою.

Що стосується компенсації та пільг громадянам, що постраждали в результаті Чорнобильської катастрофи, то ці пільги відповідно частково обмежені, але є не менш значними. Серед них, безплатне надання санаторно-курортних путівок, позачергове забезпечення житловою площею, зарахування поза конкурсом при одержанні позитивних оцінок на вступних екзаменах у закладах освіти тощо.

Розділ IV Закону передбачає надання пільг і компенсацій всьому населенню, яке потерпіло від Чорнобильської катастрофи.

Основні напрями адміністративно-правової підтримки пенсіонерів-чорнобильців регулюються безпосередньо або опосередковано законодавчими актами. Серед яких: Закон України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», постанова Кабінету Міністрів України «Про встановлення щомісячної доплати до пенсії, непрацюючим пенсіонерам, вивільненими у зв'язку із закриттям Чорнобильської АЕС» та ін.

Серед іншого, хотілось би акцентувати увагу на соціально-значимих аспектах захисту пенсіонерів-чорнобильців. Людина, яка постраждала від Чорнобильської катастрофи, наряду з отриманням пенсії, тобто грошової компенсації за втрату її здоров'я, не меншою мірою потребує соціально-медичної реабілітації. Особистість-пенсіонер, яка залишила сферу трудової діяльності, переживає потребу адаптації до нових умов життя, формування адекватного, відмінного від попереднього способу життя. Медико-соціальна допомога спрямована на вирішення забезпечення пенсіонерів-інвалідів необхідними медикаментами, протезуванням, продуктами харчування за пільговими цінами, переоформленням документів для направлення хворого на медико-соціальну експертизу при стійких обмеженнях життєдіяльності і працездатності. Крім того, до компетенції медичних працівників, крім оперативного втручання, встановлення діагнозу щодо стану здоров'я, відноситься сприяння направленню учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, а також осіб з числа евакуйованих із зони радіаційного забруднення в спеціалізовані медичні установи, санаторії тощо.

Іншим важливим напрямком надання допомоги пенсіонерам-чорнобильцям, який не знайшов достатньої підтримки надання їм можливості продовжувати працювати та отримувати в повному розмірі пенсію. Для тих, хто в силу своїх можливостей хотів би забезпечити свої потреби сам, не лише отримуючи мінімальне грошове забезпечення від держави, а й працювати та заробляти. З 2011 року в зв'язку із прийняттям Закону України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи» спостерігається стрімка тенденція щодо скорочення чисельності працюючих пенсіонерів, і відповідно, зростає число пенсіонерів, які потребують збільшення фінансової допомоги, оскільки, втративши роботу вони втрачають віру в себе, втрачають друзів, відчувають свою непотрібність, безкорисність [6].

Якщо ж аналізувати сам Закон України «Про статус осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», то він передбачає гарантовані державою пенсійні виплати у вигляді державної пенсії та додаткової для всіх постраждалих категорій у зв'язку із тяжкими наслідками, утвореними в результаті масштабної техногенної катастрофи в далекому 1986 році.

Законом не враховано той факт, що значна частина постраждалих із числа інвалідів працює та примножує добробут нашої держави своєю працею та сплачує відповідні внески, тим самим напрацьовує собі страховий стаж, який ніяким чином за теперішнім законодавством не впливає на розмір пенсії по інвалідності, призначеної відповідно до Закону України «Про статус осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи». В результаті цього у працюючого постраждалого інваліда відсутній інтерес у офіційній зайнятості, що в свою чергу породжує тіньову заробітну плату та як наслідок нестабільність у фінансових справах держави. На наш погляд, врегулювання цього питання сприятиме легалізації заробітної плати, оскільки працюючий пенсіонер зможе відчувати результати своєї трудової діяльності не тільки в отриманні доходу але й у підвищеному розмірі пенсії.

Представникам соціальних служб, співробітникам Пенсійного фонду слід було б пам'ятати, що пенсіонер, який залишив свою попередню професійну діяльність часто зазнає стресу втрати попереднього способу життя. Перехід на пенсійний відпочинок не означає фізичну і розумову бездіяльність. Практика показує, що вихід на пенсію особливо важко переживають люди, які в минулому займалися діяльністю, що високо цінується в суспільстві, а

тут враз ці люди стають соціально непотрібними. Вони втрачають зв'язок з попередньою сферою трудової діяльності. Все це негативно відбивається на стані їхнього здоров'я, життєвого ритму, психіці, не дивлячись навіть на високі пенсійні виплати. Адже давно відомо, що посильна праця є гарантом доброго здоров'я і довголіття. Таким чином, надаючи можливість чорнобильцям-пенсіонерам працювати, ми вирішуємо два взаємопов'язані завдання: збільшуємо фінансові можливості особистостей, а з другого боку, ці люди продовжують залишатися соціально затребуваними, що піднімає їх життєвий, психологічний тонус. Звичайно, ще і ще раз хотілось би вказати, що сказане стосується пенсіонерів, які є працездатними і з їх бажання вони здатні бути задіяними в обмежених сферах виробництва при сприятливих умовах праці.

Крім того, до числа таких сфер діяльності можна віднести працю на дому, що вимагає оформлення робочого місця дома, підвезення замовлень, сировини, вивезення готової продукції. Слід наголосити, що навіть інваліди, прив'язані до ліжка здатні виконувати значний обсяг суспільно-корисної праці: писати статті, художні твори, картини, займатися програмуванням тощо. Тобто, за даними інвалідами мали б бути закріплені соціальні працівники, які б опікувалися даною категорією пенсіонерів. Найважливіше те, що пенсіонери-чорнобильці, як і всі громадяни похилого віку мають усі можливості для реалізації свого індивідуального потенціалу в будь-якій сфері життя суспільства.

Важливим напрямком роботи з пенсіонерами-чорнобильцями в умовах кризової ситуації в Україні мають стати адресний соціальний захист, який сприятиме підвищенню грошового забезпечення пенсіонерів, розвитку соціальних послуг у домашніх умовах, зменшенню числа клієнтів у будинках для пристарілих, сприятиме покращенню умов їх життя.

Доречно, на мою думку, запровадити практику узагальнення особливостей та потреб учасників та інвалідів Чорнобильської катастрофи, а також осіб переселених із зони радіоактивного забруднення. Необхідно врахувати різні категорії учасників Чорнобильської катастрофи, їх індивідуальні особливості, стан фізичного здоров'я, сьогодишнє матеріальне, фінансове становище. Такий підхід надасть можливість запровадити адресну допомогу та вивчення поточної ситуації клієнта.

Адже не є таємницею, що часто ігнорується життєвий досвід клієнта-пенсіонера, його звички, вміння, навички та потреби. Але саме ці знання спроможні допомогти у визначенні потреб людини. Більше того, кожна особистість, так чи інакше причетна до Чорнобильських подій 1986 року, має право як і раніше бути залученою до суспільного життя, політико-правових процесів, особливо, що стосується розробки питань, які відносяться до захисту інтересів, добробуту чорнобильців.

Важливе місце в покращенні матеріального становища пенсіонерів-чорнобильців має активне залучення до цієї справи недержавних структур суспільства, або як сьогодні прийнято називати «третій сектор». «Третій сектор» називають недержавним, неурядовим, незалежним, некомерційним, неприбутковим, благодійним, сектором добровільної активності (волонтерським, добровільним), філантропічним.

Недержавним, неурядовим називається тому, що організації, які входять у нього, не наділені в повному обсязі владою і повноваженнями Уряду, хоч деякі з них можуть виконувати ці функції (приклад, освітні організації США, які наділені повноваженнями по видачі ліцензій) і т.п.

Знову ж таки, повертаємося до прикладу сектора добровільної активності, в якому працюють волонтери, добровольці. Так, наприклад, у США віддаються добровільній роботі біля чотирьох годин у тиждень 54 % дорослого населення, в Англії – 30 % населення і перелік подібних прикладів можна продовжувати [7, с. 107–115].

В Україні «третій сектор» тільки починає розбудовуватися. Так, на сьогодні, держава намагається стимулювати його діяльність за рахунок надання відповідних пільг фізичним і юридичним особам, які вкладають відповідні кошти у сферу соціального захисту для соціально-незахищених верств населення. Серед таких пільг з боку держави можна було б назвати пільги при сплаті податків, пільги на дохід. Для фізичних осіб – сукупний дохід на виплату податків зменшується на суму, перераховану на благодійну мету і так далі. Взагалі держава і третій сектор співпрацюють, формують спільні програми, виступають як партнери. При цьому, за державою залишається функція контролю в установленому порядку за діяльністю незалежних комерційних структур [8].

Адміністративно-правове регулювання має здійснюватися державними органами виконавчої влади за умов рівноправних

партнерських відносин із недержавними органами, які діють у межах делегованих державою публічно-владних повноважень. Сьогодні розвиток економічних, соціальних і відповідно правових відносин спричиняє зміщення акцентів у бік недержавної, самоврядної складової системи, гарантом ефективності якої залишається держава [9].

Корисним досвідом у цьому плані є створення так званих клубів за інтересами для людей похилого віку, де вони можуть спілкуватися, виконувати певні громадські функції. Серед них, волонтерська діяльність самих пенсіонерів, котрі допомагають доглядати інших.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Практичне значення пропозицій наданих у цій роботі полягає в тому, що вони можуть бути використані в нормотворчій діяльності як органів законодавчої влади, так і виконавчої, що сприятиме удосконаленню нормативно-правових актів України, якими регулюються питання надання пільг, компенсацій і пенсій особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи. Крім того, матеріали цієї роботи містять ряд рекомендацій соціальним працівникам і співробітникам Пенсійного фонду України, які можуть бути використаними в повсякденній, практичній роботі.

Список використаних джерел

1. Конституція України – Закон України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1996. – №30. – Ст. 141.
2. Пенсійна реформа: запитання та відповіді. Матеріали Міністерства соціальної політики України – липень 2017 року [on-line] // Електронний доступ: http://upsz.cg.gov.ua/web_docs/1771/2017/08/docs/Questions_last.pdf (в Укр).
3. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон від 09.07.2003 р. № 1058-IV // Відомості Верховної Ради України від 12.12.2003. – 2003. – № 49. – Ст. 376.
4. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 28.02.1991 р. № 796-XII // Вісник Верховної Ради СРСР від 16.04.1991 р. – 1991. – № 16. – Ст. 200.
5. Соціальна робота. (Робота з конкретними прикладами клієнтів). – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2004. – 166 с.

6. Про заходи, спрямовані на законодавче забезпечення реформування пенсійної системи: Закон України від 08.07.2011 № 3668-VI // Вісник Верховної Ради України від 30.03.2012. – 2012. – № 12 / № 12-13 /. – С. 560. – Ст. 82. – Електронний доступ: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3668-17> (в Укр.).

7. Тищенко О. В., Томін Є. Ф. Соціально-правові аспекти реалізації пенсійної реформи в Україні та країнах Європейського Союзу : монографія / О. В. Тищенко, Є. Ф. Томін. – К. : Обрії, 2009. – 186 с.

8. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI // Вісник Верховної Ради України від 04.01.2013 р. – 2013. – № 1. – С. 2. – Ст. 1.

9. Про Положення про Пенсійний фонд України: Указ Президента України від 06.04.2011 № 384/2011 // Офіційний Вісник Президента України від 18.04.2011 р. – 2011. – № 9. – С. 24. – Ст. 537. – Електронний доступ // zakon2.rada.gov.ua/laws/show/384/2011 (в Укр.).

References:

1. The Constitution of Ukraine // Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine dated June, 28, 1996. – 1996, № 30, Article 141.

2. Pensionreform: questions and answers. Materials of the Ministry of Social Policy of Ukraine – July, 2017. [on-line]. Available at http://upsz.cg.gov.ua/web_docs/1771/2017/08/docs/Questions_last.pdf (in Ukr).

3. On the Compulsory State Pension Insurance: The Law of Ukraine of 09.07.2003 № 1058-IV // Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine dated 12.12.2003 – 2003, № 49, Article 376.

4. On the Status and Social Protection of Citizens, Who Were Affected by Chernobyl Disaster: The Law of Ukraine of 28.02.1991 № 796-XII // Bulletin of the Verkhovna Rada of USSR dated 16.04.1991 – 1991, № 16, Article 200.

5. Social work. (Work with the specific examples of clients). (2004). Kyiv: Pub. house «Kyievo-Mohlianska Akademiia», 2004. – 166p.

6. On Measures Aimed at Legislative Support of Reformation of Pension System: The Law of Ukraine of 08.07.2011 № 3668-VI // Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine dated 30.03.2012 – 2012, № 12, / № 12-13 /, p. 560, Article 82.

7. Tyshchenko O. V., Tomin Ye. F. (2009). Social and legal aspects of implementation of pension reform in Ukraine and in EU states: monograph. Kyiv: Obrii. 2009. 186 p. – pp. 164–182 (in Ukr.).

8. On Citizen Groups: The Law of Ukraine of 22.03.2012 № 4572-VI // Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine dated 04.01.2013 – 2013, № 1, p. 2, Article 1.

9. On the Regulations of the Pension Fund of Ukraine: The Edict of the President of Ukraine of 06.04.2011 № 384/2011 // Official Bulletin of the President of Ukraine dated 18.04.2011 – 2011, № 9, p. 24, Article 537.

УДК 342.951:364.3

*В. М. Остапович**,
асистент кафедри правового регулювання економіки
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ГРОМАДЯН, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ

У статті досліджено особливості адміністративно-правового статусу громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, проблеми правового регулювання та шляхи реформування з метою забезпечення реалізації права на соціальний захист, у тому числі і на безоплатну медичну допомогу.

Ключові слова: адміністративно-правовий статус громадян, соціальний захист, медична допомога, громадяни, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

В статье исследованы особенности административно-правового статуса граждан, пострадавших вследствие Чернобыльской катастрофы, проблемы правового регулирования и пути реформирования с целью обеспечения реализации права на социальную защиту, в том числе и на бесплатную медицинскую помощь.

Ключевые слова: административно-правовой статус граждан, социальная защита, медицинская помощь, граждане, пострадавшие вследствие Чернобыльской катастрофы.

In the article the features of administrative-legal status are investigated citizens affected by the Chernobyl disaster, problems of legal regulation and ways of reforming in order to ensure the realization of the right to social protection, including free medical aid.

Key words: administrative and legal status of citizens, social protection, medical aid, citizens who suffered as a result of the Chornobyl disaster.

* Ostapovych V.M., Assistant of the Economy Legal Regulation Department in Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

ADMINISTRATIVE-LEGAL STATUS OF CITIZENS, WHO WERE INJURED AFTER THE CHORNOBYL DISASTER